Hüseyni Makamı Seyri

İstanbul Belediyesi Konservatuvarı (Darül-Elhan) Türk Musikisi Talebe Cemiyeti

Ahmet Şefik Gürmeriç

[1904 - 1967]

Usûlü : **S o f y a n**

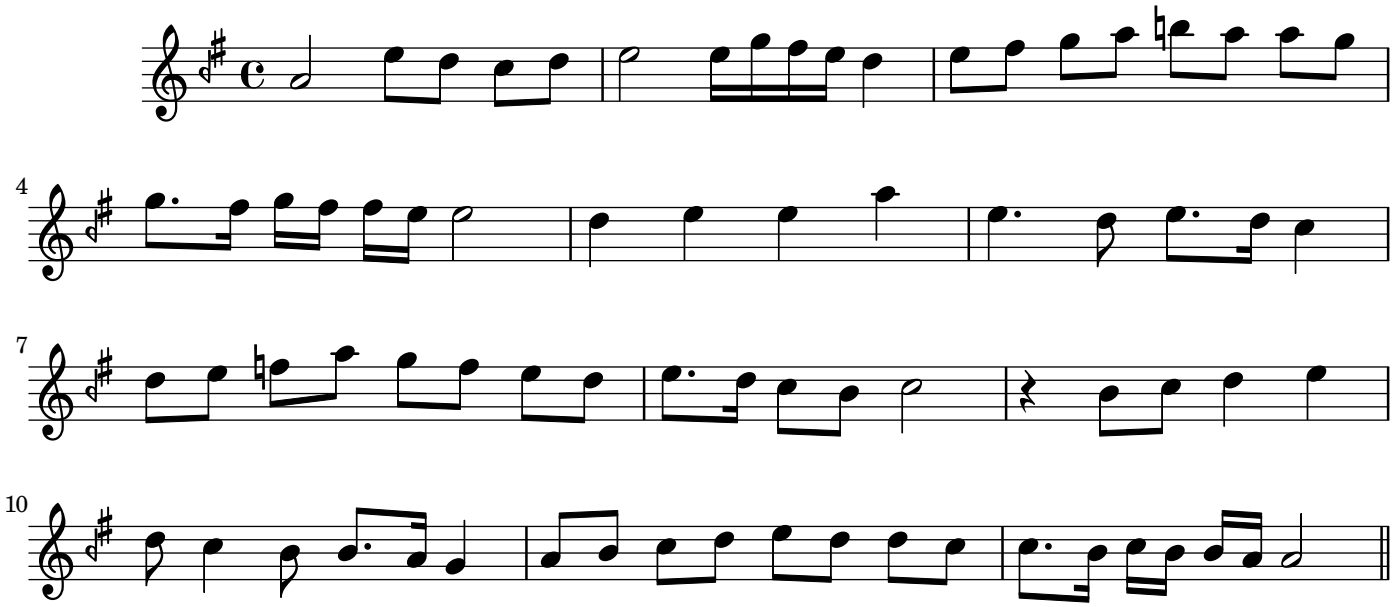

Hüseyni Makamı

a) Durağı: Dügâh perdesidir.
b) Seyri: İnici-çıkıcıdır.
c) Dizisi: Yerinde Hüseyni beşlisine Hüseyni perdesinde Uşşak dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir.
d) Güçlüsü: Hüseyni beşlisi ve Uşşak dörtlüsünün ek yerindeki Hüseyni perdesidir. Üzerinde Uşşak çeşnisiyle yarım karar yapılır. Fakat nağmeler Tiz Bûselik'ten inerse, buna Hüseyni'de Hüseyni denir.
e) Yeden'i: 2.çizgideki sol Rast perdesidir.
f) Donanımı: Si için koma bemolü, fa için bakiye diyezi donanıma yazılır.
g) Perdelerin T.M.deki isimleri: Dügâh, Segâh, Çargâh, Nevâ, Hüseyni, Eviç veya Acem, Gerdâniye, Muhayyer'dir.
Hüseyni makamında, özellikle inici nağmelerde, iniş câzibesiyle bâzen Eviç perdesi yerine Acem perdesi kullanılır ve Hüseyni perdesi üzerinde Kürdi dörtlüsü meydana gelir. Bu diziye de Acem'li Hüseyni dizisi denir.
h) Makamın Özelliği:Hüseyni Makamının en büyük özelliği çok yaygın oluşudur. Çobanın kavalından, orkestra eserlerine varıncaya kadar Hüseyni makamının seslerinin kullanıldığı görülür. Hislerimizi en iyi dile getiren makamlarımızın başında gelir. Hüseyni makamı dizisi, üst taraftan Muhayyer üzerinde Bûselik Beşlsi halinde genişler.

Seyri: İnici-çıkıcı seyre sahip olan Hüseyni makamının seyrine genellikle Güçlü sesi civarından başlanır. Özellikle Hüseyni perdesi ve civarında ısrarlı kalışlar yapılarak, dizinin alt tarafında bulunan Hüseyni Beşlisinin sesleri verilir. Güçlü olan Hüseyni perdesinde kalış gösterildikten sonra, yukarıdaki Uşşak Dörtlüsünün seslerine geçilir. Dizinin yukarısına çıkılırken kullanılan Evc perdesi, iniş cazibesiyle Acem sesi haline gelir. Tekrar güçlü perdesinde asma kalış yapılarak Hüseyni Beşlisinin seslerine geçilir. Çargâh Perdesinde asma kalış da yapılarak Durağı olan Dügâh Perdesinde tam karar yapılır

S o f y a n Usûlü

**) Dört zamanlıdır.*
**) İki tane iki (2 +2 = 4) zamanın veya iki Nîm Sofyân'ın birleşmesinden meydana gelmiştir.*
**) 4/8'lik ve 4/4'lük iki mertebesi varsa da, 4/4'lük ikinci mertebe daha çok kullanılmıştır.*
**) Pışrevlerde, İlâhîlerde, şarkılarda, türkülerde, oyun havalarında, kısaca özel usûl mecburiyeti olmayan hemen her formada kullanılmıştır*

Sofyan D a r b Usûlü

1 . Darb :
(Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
2 . Darb :
(Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
3 . Darb :
(Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıfr]

Kaynak : Türk Mûsikisi Nazariyâtı ve Usûlleri-Kudüm Velveleleri / İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]